

J. Pakuła, Wartości minimum egzystencji oraz minimum socjalnego a stypendium socjalne [w:] Pomoc materialna dla studentów - blog, wpis 22 maja 2025 r.

online: <http://pomocmaterialna.pl/blog/20250522>,

dostęp: 29 maja 2025 r.

Wartości minimum egzystencji oraz minimum socjalnego a stypendium socjalne

Na łamach periodyku Polityka Społeczna ukazał się tekst dra Piotra Kurowskiego przydatny na użytek stypendium socjalnego, gdy pytamy o Źródła utrzymania studenta, ale i dla oceny o samodzielność finansową studenta.

Jacek Pakuła 22 maja 2025

Polityka Społeczna to jedno z tych czasopism, do których warto zaglądać regularnie. Tak jest również w przypadku najnowszego numeru, który ukazał się w ostatnim czasie. Na szczególną uwagę zasługuje tekst dra Piotra Kurowskiego pt. **Wartość minimum egzystencji oraz minimum socjalnego w Polsce w 2023 r. Wnioski z danych o zasięgu ubóstwa skrajnego**. Tematyka nie jest nowa; była poruszana na blogu w kontekście stypendium socjalnego, to jednak warto przeczytać ten tekst z kilku powodów.

Po pierwsze, wskazuje się, że na wzrost wartości każdego z tytułowych minimum. Do głównych czynników, które miały przełożenie na podniesienie kosztów utrzymania zalicza się: wyższe koszty utrzymania mieszkania i droższe nośniki energii. Oczywiście oczywistość, ale trzeba pamiętać, że dotyczy to również studentów, zwłaszcza w większych miastach, gdzie studenci nie mogą mieszkać w domu rodzinnym.

Po drugie, minimum egzystencji określono na poziomie 901,04 zł dla gospodarstwa 1-osobowego i 746,90 dla rodziny 3-osobowej. Są to dane średnioroczne dla roku 2023. Poza tym nieco inne kwoty są przypisane do gospodarstwa składającego się z kilku osób, z rozróżnieniem na wiek dzieci. Natomiast w przypadku minimum socjalnego chodzi tu o kwoty: 1717,41 (gospodarstwo 1-osobowe) i 1430,92 (na osobę w 3-osobowej rodzinie). Aktualnie kwoty te muszą być nieco wyższe z uwagi na wpływ czasu i wskaźnik inflacji, to jednak nawet te kwoty z 2023 roku nakazują pytać, czy student wykazujący dochody zerowe, bez żadnych innych ujawnionych źródeł utrzymania, może otrzymać stypendium socjalne. Odpowiedź jest oczywista.

Po trzecie, warto zwrócić uwagę na zawartość koszyków. Chodzi tu o wydatki na: żywność; mieszkanie, w tym użytkowanie i energię oraz wyposażenie; edukację; kulturę i rekreację; odzież i obuwie; ochronę zdrowia; higienę osobistą; transport i łączność oraz pozostałe wydatki. Tylko na marginesie należy wskazać, że w przypadku minimum egzystencji nie ma pozycji "kultura i rekreacja", co wynika z charakteru tego wskaźnika. Natomiast trudno byłoby uznać, by studenta, czyli osobę kształcącą się, można połączyć z minimum egzystencji.

Po czwarte, wartość minimum socjalnego ma istotne przełożenie na ocenę, czy student znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Warto tutaj przypomnieć, że trudna sytuacja materialna wymaga od organu ustalenia stanu faktycznego. Nie chodzi więc tylko i wyłącznie o obliczenie dochodu na użytek stypendium socjalnego, ale również o rozwianie wątpliwości, czy student powinien otrzymać to świadczenie. Czytelnikom należy przypomnieć o wyroku NSA z dnia 20 kwietnia 2021 r., sygn. III OSK 363/21. Rozpiska wydatków pozwala na ocenę, czy student jest w trudnej sytuacji materialnej, a w dalszej kolejności, czy jego wyjaśnienia prowadzą do ustalenia, że znajduje się on w trudnej sytuacji materialnej.

Po piąte, być może najważniejsze. Wartość minimum socjalnego i minimum egzystencji coraz częściej pojawia się podczas próby oceny, czy student jest samodzielny finansowo. Przesłanek jest kilka (art. 88 ust. 2 PSWiN), ale student zawsze musi mieć swój dochód. Kwota tego dochodu jest inna, w zależności czy student powołuje się na przesłankę posiadania stałego źródła dochodów, czy np. ukończył 26. rok życia. Ustalenie stanu faktycznego, z uwzględnieniem listy wydatków, do których zresztą odwołuje się minimum socjalne i minimum egzystencji, pozwalają na ustalenie, czy wyjaśnienia studenta są wiarygodne, a w dalszej kolejności na ocenę, czy student znajduje się w trudnej sytuacji materialnej.

Aktualna **oferta szkoleń z zakresu pomocy materialnej dla studentów** dostępna jest na stronie Instytutu Prawa Szkolnictwa Wyższego i Nauki w zakładce: [Webinary](#).

XII Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. Pomoc materialna dla studentów i doktorantów odbędzie się w Toruniu w dniach 16-18 czerwca 2025 r. Rejestracja jest już otwarta. Szczegóły można znaleźć na [stronie Konferencji](#).